

Florencija
Adler
plaukia
amžinai

Romanas

Rachel
Beanland

baltos lankos

Rachel Beanland

Florencija Adler plaukia amžinai

romanas

Iš anglų kalbos vertė Augustė Čebelytė-Matulevičienė

baltos lankos

1934 m. birželis

Gusė

Gusei Feldman nepatiko plaukioti, tačiau ji mielai gulėdavo ant šlapio Atlantik Sičio pramogų parko smėlio ir laukdavo, kol ją užlies į krantą sudužusios bangelės. Jei tinkamai įsitaisydavo, vilnijantis vanduo kilstelėdavo aukštyn, ir tą akimirką ji jausdavosi besvorė.

Taip ir gulėjo, užvertusi galvą į giedrą, žydrą dangų, kai jį ūmai užtemdė išniręs tetos Florencijos veidas.

– Grįžusi namo radau mielą raštelį, – pasakė Florencija. – Norėjau pagirti jo autorę.

Gusė išsišiepė. Jį rašydama užtruko ilgiau nei penkiolika minučių, o tada rūpestingai padėjo ant rytietiško kilimo, patiesto prie senelių durų, būdama tikra, kad pro jas išengusi Florencija kaipmat jį pastebės. Spalvotais pieštukais, didelėmis, violetinėmis raidėmis išraitė: „Brangi Florencija! Ir Ana. Mes paplūdimyje. Ateikit ir jūs! Su meile – Gusė.“ Kai pabaigė, jai pasirodė, kad padėjo per mažai šauktukų, todėl parašė dar tris po Florencijos vardo, tačiau kreipinio į Aną nepakeitė. Jei senelių viešnia pastebės, kad ji kviečiama ne taip džiaugsmingai, galbūt susipras likti namie.

– Ar nori pažaisti undinėlės? – paklausė Gusė Florencijos, tikėdamasi išnaudoti gerą tetos nuotaiką.

Kartais, jei Gusė gražiai paprašydavo, Florencija sukryžiuodavo kulkšnis ir apsimesdavo, kad jiedvi – undinėlės, išsiruošusios paplaukioti po Tongos salyną, apie kurią Gusė buvo skaičiusi paveikslėlių knygoje „Pietų jūrų pasakos“.

– Tik neilgai. Vėliau ketinu išsimaudyti.

Florencija atsigulė pakrantėje šalia Gusės, ir jos trinkėjo viena į kitą, kol bangos užliedavo jų kulkšnis, tada klubus, o galiausiai ir pečius. Jiedviem susilietus Gusė susidrovėdavo. Kiekvienąkart, kai tik teta sugrįždavo atostogų, iš pradžių būdavo kiek nejauku. Reikėdavo iš naujo pažinti Florencijos veidą, skirti jai dalį kambario ir prisiminti, kaip juokingai ji kalbasi su Guse, tarsi ši būtų ir mylimas vaikas, ir subrendusi paslapčių patikėtinė.

– Ką apie ją manai? – paklausė Florencija, pasirėmusi alkūne ir mojuodama Anai.

Kadangi diena buvo karšta, paplūdimy knibždėte knibždėjo žmonių, tačiau Gusė kaipmat ją pastebėjo.

– Manau, kad per ją turiu miegoti terasoje.

Florencija sukikeno.

– Nesąmonė. Visą vaikystę meldžiau tavo senelių, kad išvalytų terasą. Norėjau pasprukti nuo tavo mamos. – Ji žaismingai žnybtelėjo Gusei į šoną. – Tau pasisekė.

Gusė apie tokius dalykus dar nieko nenutuokė. Šiaip ar taip, terasa jai tiko – tiesą sakant, jos miegamasis tėvų namuose buvo ne ką didesnis. Langai įstiklintame kambarielyje žvelgė į vandenyno pusę, ir jei Gusė pasistiebdavo ant pirštų galų, galėdavo regėti ne tik šlaitinius Virdžinijos prospekto namų stogus, bet ir paplūdimį, kuriame įsmeigti mėlyni ir balti skėčiai iš toli atrodydavo it vėjo malūneliai. Tai buvo gražus vaizdas, bet vasaros rytais, kai saulė pakildavo virš

Atlanto vandenyno, o ilgi spinduliai išpisdavo pro stiklą, terasoje pasidarydavo nepakeliamai karšta. Tokiomis akimirkomis Gusė gailėdavo, kad seneliai nepasiliko vasaroti savo namuose Atlanto prospekte.

– Man nelabai patinka šitas butas, – nesibaimindama, kad išgirs paplūdimio kėdėse įsitaisę seneliai, drįso pasakyti garsiai.

Kiekvieną vasarą Estera ir Jozefas išnuomodavo savo namą, nutolusį nuo paplūdimio vos per kvartalą, turistams, o patys persikeldavo į butą virš kepyklos, kuriame, kaip Estera primindavo kiekvienam, nusiteikusiam skūstis, šeima kuo puikiausiai gyvena, kai Florencija ir jos vyresnioji sesuo, Fannė, buvo dar mažos.

– Ar žinai, kiek vasarų aš ir pati keikiau tą butą? – paklausė Florencija.

– Kiek?

– Dieve, ką aš žinau, – atsakė ir aptaškė Gusė vandeniui. – Tai buvo retorinis klausimas.

– Ką reiškia „retorinis“?

Florencija užvertė galvą į dangų ir kurį laiką mąstė.

– Retorinius klausimus užduodi manydama, kad žodžiai gražiai nuskambės, nors atsakymas tau nereikalingas.

– Tai kam klausti?

– Nes tai geriau nei tylėti? – Ji sugniaužė pilną saują šlapio smėlio. – Bet kai susimąstai, atrodo, kad paprasčiau tiesiai šviesiai sakyti, ką galvoji.

Gusė suraukė nosį ir ėmė gremžti smėlį. Florencija pamiršdavo, kad jai tik septyneri, tad niekas išvis su ja nekalbėdavo – nei rimtai, nei juokais. Nemažai dalykų ji suuodė pati, bet tik todėl, kad mokėjo laiku patylėti ir įsiklausyti.

Pavyzdžiui, apie savo motinos Fanės būklę sužinojo nugirdusi, kaip šioji šnibžtelėjo poniai Kingman, į kurios parduotuvę užsuko kojinių poros, kad vėl laukiasi. Gusė įtarė, kad nėštumas komplikuoatas, mat per kelis pastaruosius mėnesius senelis ne kartą išpėjo mamą saugotis. Tai, kad gydytojas Rozentalis patarė laikytis griežto lovos režimo ir gultis į Atlantik Sičio ligoninę, paaiškėjo motinai kalbant su Estera grįžus iš apžiūros.

Gusės mama ir močiutė ilgokai ginčijosi, negalėdamos nutarti, ką daryti su Guse, kol jos motinai teks ilsėtis lovoje. Galimybė likti su tėvu Izaoku buvo beregint atmesta. Gusė tiksliai prisiminė, ką Estera pasakė Fanei: „Apie tai, kad Gusė liks tavo namuose, negali būti nė kalbos.“

Gusė buvo įsitikinusi, kad tėvas spyriosis, išgirdęs, jog motina ketina ją visai vasarai palikti pas senelius, tačiau, gimdymo terminui nenumaldomai artėjant, apie tokį sumanymą niekas nieko nesakė – nei gero, nei blogo. Prieš išvykdama į Atlantik Sičio ligoninę, Fanė sudėjo vasarinius Gusės drabužius, maudymosi kostiumėlius, keletą knygų, šiltesnių švarkelių ir spalvotus pieštukus į seną lagaminą. Jis stovėjo siaurame jų buto koridoriuje ir trukdė Izaokui praeiti į virtuvę. Kai Gusė nebegalėjo ištvirti jo tylos, ėmė zirzti:

– Tėti, ar negalėčiau pasilikti su tavimi? Čia?

– Augustėle, – kreipėsi Izaokas, tarsi ketintų atsakyti rimtai, – argi mudu susitvarkytume likę dviese?

Panirusi į mintis Gusė svarstė, ar visas jos gyvenimas bus retorinis, be teisės į atsakymą, kai Florencija pažadino ją sakydama:

– Nepamiršk suglausti kelių ir kulnų. Tikros undinėlės gali judinti tik pėdas. Tai yra pelekus.

Atsispyrusi nuo smėlingo dugno, Gusė leidosi į bangas, skrosdama jas rankomis ir įnirtingai plekšnodama įsivaizduojama uodega. Kaip visada, saugojosi, kad smakras liktų virš vandens.

– Kaip aš atrodau? – riktelėjo atsigrėžusi per petį, bet Florencija į ją nežiūrėjo. Nors ir sėdėjo ten pat, skalaujama mažų dūžtančių bangelių, buvo nususukusi į priešingą pusę ir stebėjo pakrantę.

Gusė apsisuko, parplaukė atgal ir pamojavo ranka Florencijai tiesiai prieš nosį.

– Įsivaizduokime, kad tu undinė, uždaryta stikliniame atrakcionų parko akvariume, o aš tavęs gelbėti plaukiu iš pat Australijos.

– O kam mane gelbėti? – paklausė Florencija, vis dar įsmeigusį žvilgsnį kažkur į tolį. – Argi man nepatinka gyventi parke?

– Tu nori būti laisva, kad galėtum plaukioti po vandenyną, kvailute.

Florencija atsisuko ir vėl sutelkė visą dėmesį į dukterėčią.

– Taip, tu teisi. Vos nepamiršau.

***

Kai Florencija su Guse grįžo prie kėdžių, išnuomotų Jozefo ir Esteros, rado Aną vieną sėdinčią ant patiesto pledo.

– Tavo tėvai išėjo pasivaikščioti, – pasakė Ana Florencijai, nesivargindama nė pažvelgti į Gusę.

Florencija parodė į nedidelę klostuotą rankinę, padėtą arčiau Anos, ir ši susiprato ją paduoti. Kol mergina kažko ieškojo, iš krepšio iškrito raudona maudymosi kepuraitė. Gusė

pakėlė ją ir ištiesė tetai, tačiau ši tik numojo ranka, vieną segtuką jau smeigdamą į plaukus, o kitus tris suspaudusi tarp lūpų. Kol Florencija stengėsi patraukti nuo veido visus trumpus kaštoninius plaukus, Gusė nepaleido iš rankų guminės kepuraitės ir gėrėjosi ja. Teta turėjo tiek daug gražių daiktų. Kepurėlė buvo išmarginta nedidelių dryželių eilėmis. Gusei jos priminė žiezirbas.

– Ar šiame paplūdimyje privaloma mūvėti maudymosi kepuraitę? – paklausė Ana.

Florencija kažką sumurmėjo, tačiau pro suspaustas lūpas, laikančias segtukus, buvo neįmanoma jos suprasti, todėl Gusė atsakė už tetą:

– Jau nebe.

Ana erzino Gusę, nors tam nebuvo jokios priežasties. Ji buvo tyli, gal dėl to, kad kartais nemokėjo išstarti vieno ar kito žodžio, bet labai maloni ir net graži – tamsiai rudų plaukų, žalių akių ir blyškios odos, kuri tikriausiai taip ir neįdegs, jei ji ir toliau net paplūdimyje vilkės tas nuobodžias medvilnines sukneles.

– Tiesiog plaukai lenda man į akis, kai plaukiu, – pagaliau ištraukusi visus segtukus iš burnos paaiškino Florencija.

– Ak, tai gerai, – atsakė Ana, tačiau žodis „gerai“ nuskaubė pernelyg vokiškai*.

Ana puikiai mokėjo angliškai, bet jos akcentas buvo labai ryškus, ir ji kalbėjo taip lėtai, tarsi žodžiai raitytųsi burnoje it tąsi karamelė. Neretai Gusei pritrūkdavo kantrybės laukti, kol ji pabaigs. Net jei mama liepė elgtis maloniai ir nepamiršti,

* Angliškai žodis *good* skamba panašiai kaip vokiškas *gut* (čia ir toliau – vert. past.).

kad Ana atvyko iš labai toli, kur paliko tėvus, Gusė buvo nenu-siteikusi užjausti.

Netrukus nuaidėjo šaižus švilpukas, pasigirdo „Sveiki sveikučiai!“, ir Stiuartas Viljamsas nušoko nuo medinio pakrantės tako ant įkaitusio smėlio.

– O kas prižiūrės tavo postą? – riktelėjo Florencija, kai šis pribėgo ir čiupo ją į glėbį. Ana ir Gusė taip pat atsistojo, kad galėtų pasisveikinti.

Stiuartas Gusei atrodė labai gražus. Jis visai nepanėšėjo į jos šeimos vyrus arba tuos, kurie lankydavosi sinagogoje. Jo akys buvo skaidrios, žydros, plaukai – trumpi ir šviesūs, o oda, ypač vasaros mėnesiais, spindėjo natūraliu, sveiku įdegiu. Stiuartas vilkėjo tokį patį mėlyną kostiumą, kaip ir visi Atlantik Sičio gelbėtojų tarnybos vaikinai, – baltu diržu perjuostą kombinezoną, ant kurio buvo išsiuvinėtos raidės ASGT.

– Denas sakė pastebėjęs tave čia, todėl privalėjau ateiti ir savomis akimis pamatyti jūrų sireną. – Jis paplekšnojo Gusei per pakaušį ir ištiesė ranką Anai. – Stiuartas.

– Stiuartai, čia Ana iš Vokietijos, – pristatė Florencija. – Ji paviešės pas mano tėvus vasarą, iki kol prasidės paskaitos.

– Malonu susipažinti, Ana iš Vokietijos, – nusišypsojo vaikinai. – Kur studijuosi?

– Naujojo Džersio valstybiniame pedagoginiame universitete.

– Ak, gražiajame Trentone.

– Jis pokštininkas. Nekreipk dėmesio, – pasakė Florencija Anai ir it bendrininkė pamerkė akį. – Trentonas – puikus miestas.

Giedros Stiuarto akys blizgėjo.

– Kada grįžai? – paklausė atsigręždamas į Florenciją.

Florencija pridėjo pirštą prie lūpų ir apsimetė, kad atlieka sudėtingus matematinius skaičiavimus.

– Gal prieš tris ar keturias dienas.

– Ir mudu tik dabar susitikome? Aš pasipiktinęs.

– Ieškojau tavęs Valstijų prospekte, bet man pasakė, kad buvai išspirtas.

Jis mostelėjo galva į „Covingtono“ pusę.

– Ilga istorija. Bus geriau, jei papasakosiu ją valtyje, kai išsiruošime paplaukioti.

– Kitu metų laiku Stiuartas dirba treneriu „Ambasadoriaus“ plaukimo klube, – paaiškino Florencija Anai. – Ir mane ten vaikė ketverius metus.

– Tau tai išėjo į naudą, – tarstelėjo Stiuartas.

– Jis tikras pabaisa. – Florencija ir vėl kreipėsi į Aną, nors Gusė žinojo, kad šįkart teta perdeda. Mergaitė nesuprato, kodėl suaugusieji kartais kalba priešingai, nei galvoja.

– Tai kaip, ar nusprendei pabandyti? – paklausė Stiuartas Florencijos, kai visi nustojo šypsotis.

– Taip.

– Kaip sekasi treniruotis?

– Gerai, puikiai. Visą laiką praleidžiu baseine, todėl smagu pagaliau išplaukti į vandenyną.

Gusė spėliojo, ar Ana bent nutuokia, apie ką kalba Florencija. Ji jau žiojosi kažko pasakyti, kai Ana paklausė:

– Ar vyks koks nors konkursas?

– Varžysiuosi pati su savimi. – Florencija nusijuokė.

– Ji perplauks Lamanšo sąsiaurį, – pasakė Stiuartas.

Florencija pataisė:

– Mėgins perplaukti Lamanšo sąsiaurį.

– Nesikuklink, – įgėlė Stiuartas. – Vis tiek tave kiaurai permatom.

Florencija pasilenkė priekin, kad pasiektų Anos ranką, ir sušnabždėjo pakankamai garsiai, jog girdėtų visi:

– Neklausyk jo.

Gusės nuostabai, Ana nusikvatojo. Juokas buvo toks nepažįstamas, kad Gusė nesumojo, kaip reaguoti. Ana į Atlantik Sitį atvyko kovą, Jozefas pats nuvažiavo jos pasiimti iš Džersi Sičio prieplaukos, ir nuo tada Gusė pirmą kartą regėjo, kad jos akys šitaip tviskėtų.

Florencija surimtėjo.

– Jei atvirai, tai Stiuartas labai padėjo.

– Nepervertink manęs, kol dar neperšokai griovio.

– Ar ilgai užtruks įveikti tokį atstumą? – paklausė Ana.

– Gertrūda Ederlė* plaukė ilgiau nei keturiolika valandų.

Tikiuosi, man užteks dvylikos.

– Vadinas, vandenyje teks praleisti labai daug laiko, – pastebėjo Ana.

Gusė troško įsiterpti į pokalbį.

– Florencija sakė, kad liežuvis išinsta it balionas.

– Tai tiesa? – nepatikėjo Ana.

Florencija gūžtelėjo pečiais.

– Deja, taip.

– Jai pavyks, – padrąsino Stiuartas. – Kai baigsime šios vasaros treniruotes, galės skriste jį perskristi.

– Kur pradėsi, Anglijoje ar Prancūzijoje? – paklausė Ana.

* Gertrude Ederle (1905–2003) – amerikiečių plaukikė, olimpinė čempionė ir buvusi pasaulio rekordininkė. 1926 m. tapo pirmąja moterimi, perplaukusia Lamanšo sąsiaurį.

– Prancūzijoje, – atsakė Florencija. – Gri Nė kyšulyje. Bangos gailėstingesnės, jei plauki Doverio kryptimi.

– Ar lydėsi ją į Prancūziją? – Ana kreipėsi į Stiuartą.

Stiuartas rengėsi kažką atsakyti, bet Florencija užbėgo jam už akių.

– Tik per mano tėvo lavoną. Juodu su mama galvoja, kad tai būtų mažų mažiausiai nepadoru.

– Vos tik ji įkels koją į Prancūziją, ją pasitiks Bilas Burgesas. Tai pasaulinio lygio treneris. Iš manęs vis vien nebūtų jokios naudos.

– Netiesa, – paprieštaravo Florencija.

Matydama, kaip lengvai tarp Florencijos, Stiuarto ir net Anos mezgasi pokalbis, Gusė troško kuo greičiau užaugti. Stebėdama juos mokėsi laikyti ranką prie juosmens, o kita tuo pat metu plačiai, išraiškingai mosikuoti. Stiuartas kalbėjo sukryžiuotomis rankomis ant krūtinės, tad ji pabandė atkartoti ir tai, tačiau nebuvo taip patogu. Galų gale, kai jis pastebėjo, kad Gusė paslapčia mėgdžioja jo judesius, pamerkė mergaitei akį, ir ji susigėdusi sunėrė rankas už nugaros.

Stiuartas pažvelgė sau į riešą ir tikriausiai tik tada pastebėjo, kad nesėgi laikrodžio.

– Man metas grįžti. Susitikime rytoj šeštą ryto Kentukio prospekte? – paklausė Florencijos. – Galėsiu kelias valandas plaukti paskui tavo valtį.

Florencija nieko neatsakė, tik kilstelėjo smakrą, ir Gusė suprato, kad tai tikriausiai reiškia „gerai“.

– Buvo malonu susipažinti, – pasakė Ana, Stiuartui ruošiantis atsisveikinti.

– Ir man.

Gusė taip pat norėjo ką nors pridurti, tačiau Stiuartas nelaukė ir bėgte pasileido atgal.

– Atrodo malonus, – kai jis nutolo tiek, kad nebegirdėtų, Ana prasarė Florencijai. – Be to, visiškai pametęs dėl tavęs galvą.

– Stiuartas? – perklausė Florencija taip, tarsi pati niekada nebūtų apie tai pagalvojusi. – Dieve, tikrai ne. Kur aš nukisau savo kepurę?

Gusė, visą tą laiką gniaužusi ją saujoje, nenoriai ištiesė tetai.

– Ar galėsi pasirūpinti Guse, kol sugrįš tėvai? – paklausė Florencija Anos, bandydama ištempti gumą ir užsimaukšlinti kepuraitę ant galvos.

Gusė nepajėgė tvardyti ir vis labiau irzo. Eiti į paplūdimį buvo jos mintis, ir ji nesitikėjo, kad liks įstrigusi su Ana, kuri nenorės apsimesti ne tik undinėle, bet ir niekuo kitu, jei net nesivargina užsivilkti normalaus maudymosi kostiumėlio.

– Juk eisi plaukioti rytoj ryte. Su Stiuartu, – priminė Florencijai dukterėčia ir taip griebėsi paskutinio šiaudo išgelbėti popietę.

Tačiau teta nebesiklausė. Susikišusi nepaklusnias plaukų sruogas po aptempta kepuraitę, pasiuntė jai oro bučinį ir pa-traukė vandenyno link.

Gusė stebėjo, kaip Florencija brenda vis giliau, kol vanduo apsemia jos kelius, tada klubus. Ji nėrė tiesiai į bangos keterą, o kai Gusė ją vėl išvydo, sparčiai yrėsi pirmyn. Florencija priminė delfinus, kartais pastebimus atvirame vandenyne, tokius grakščius, kad būdavo sunku patikėti, jog jie ne plūduriuoja, o plaukia kokia nors kryptimi. Ji sekė tetą akimis dar kelias minutes, kol ši nutolo tiek, kad pasidarė veik nematoma.

Retkarčiais dar išnirdavo raudona maudymosi kepuraitė, tačiau netrukus jau plytėjo vien tik lygus horizontas.

***